

TEKST INKI DE JONGE | FOTO'S CORNE SPARIDAENS

Een geschreven portret van Francine Oomen is net zo goed een portret van Tang, Centje, Kloek en de gezusters Knak & Knaag. Al haar 'ikken' figureren in *Oomen stroomt over*, haar nieuwe boek, dat over de menopauze gaat. Gesprek te Norg. Over kracht, kwetsbaarheid en een levensfase die niet voor watjes is.

NIET VOOR WATJES

Francine Oomen zit in het Wapen van Norg, kijkt om zich heen en schudt haar hoofd. „Nee”, zegt ze. „Ik ben hier als kind nooit geweest.”

Norg. Ooit bestemming van vele schoolreisjes. Een kilometer verderop maken de graafmachines korte metten met een pretpark waar honderdduizenden kinderen uit het Noorden hebben gespeeld. Maar Francine Oomen, jong geweest in het Groningen van de jaren zeventig, kwam hier niet. Ze zat 's weekends meestal op haar kamer, aan de Mercuriusstraat in de nieuwbouwwijk Paddepoel. Voor straf.

Fijne herinneringen heeft ze niet aan die tijd.

„In Groningen was heel mijn bedding weggeslagen. Mijn ouders waren gescheiden. Ik verhuisde van Eindhoven naar Groningen. Het gezin waarin ik woonde, mijn huis, mijn school, alles was verdwenen, voor mijn gevoel van de ene op de andere dag. Ik zag mijn vader niet meer, ik had een stiefvader die niet van mijn moeder hield en niet van mij, mijn zusjes en mijn broer, ik moest voor het eerst naar de middelbare school, ik was compleet gedesoriënteerd.”

A rotten childhood is a writer's goldmine, zeggen ze in Engeland. Dat geldt zeker voor schrijfster Francine Oomen, wier eerste voor-naam Eclair in het Frans zowel bliksem-schicht als soesje betekent. Meer dan honderd kinderboeken schreef ze tussen haar 29ste en haar 53ste, waarvan de, tevens verfilmd, *Hoe Overleef ik*-serie tot ver over de grenzen bekend werd.

Haar nieuwste boek, *Oomen stroomt over*, is een *graphic memoir*, zoals dat heet.

Ook dit boek gaat over groeipijn – dit keer niet die van pubermeisjes, maar van volwassen vrouwen in de periode waarin zij hun vruchtbaarheid verliezen.

De overgang.

In eerste instantie zou ze samen met Barbara Stok eraan werken, maar de striptekenaar vond het onderwerp te deprimerend. Oomen was al genuine tijd aan het tekenen geslagen – een oude liefde die haar ontspande en inspireerde. Schrijven ging niet meer, vanwege de 'breinblubber', die haar vijf jaar geleden overviel en die maakte dat ze haar telefoon terugvond in het vriesvak en haar sleutelbos in haar schoenen. Een soort mist in haar hoofd, die ervoor zorgde dat ze mensen niet herkende, halverwege de zin niet meer wist wat ze wilde zeggen en een *writer's block* veroorzaakte.

De eerste zin van haar boek luidt: 'Ik was 52 en ik vond er geen bal meer aan om mezelf te zijn.'

Een schrijfster die haar woorden verliest, dat moet vreselijk zijn.

„Ik heb nog wel eens last van breinblubber, maar ik weet dat het door de overgang komt, dus ik laat het passeren. Maar die eerste tijd was de ergste tijd. Vooral omdat ik niet wist wat er aan de hand was, en er niet over durfde te praten, omdat ik het idee had dat ik op mijn dementerende moeder ging lijken. Ik weet nog dat ik op zeker moment in de keuken stond en dacht: wie is dit mens? Ik wil hier niet mee leven, met dit saaie, droge, humorloze, labiele monster.”

De overgang. Vier van de tien menopauzerende Nederlandse vrouwen ervaren de overgang als een overval vanuit een hinderlaag. De auteur Renate Rubinstein schreef dat zij de overgang altijd meer iets vond voor 'vrouwen die breien'. Tot de opvliegers kwamen, en de doorwaakte nachten.

Francine Oomen, klein, blond, goedlachs, roert haar cappuccino. Ze lijkt eerder een meisje dan een vrouw, laat staan een ouder wordende. Toch beschrijft ze zichzelf als een 'geoliede machine, die op haar 52ste hortend en piepend tot stilstand kwam'.

„De breinblubber had vooral te maken met slecht slapen, ik denk: hoe vermoeder je bent als die overgang echt inkickt, hoe heftiger je het voor de kiezen krijgt. Ik heb ongeveer twintig jaar van deadline naar deadline gewerkt. Ik was bestsellerauteur, de titel van het volgende boek stond al in de catalogus, ik wist dan zo'n beetje het thema, maar ik had nog geen woord op papier, en daarvoor had ik dan ongeveer een half jaar. Jaar na jaar. Daarnaast was ik idioot perfectionistisch, dus ik zat overal bovenop. Ik duwde mezelf voorbij een grens. Flink zijn, zei ik tegen mezelf, het gaat wel weer over, niet meien. Ik snapte mijn rare breinblubber niet. Ik wist niks van de overgang.”

Sommige vrouwen gaan anders eten, sommigen gaan in retraite, anderen schreeuwen tegen hun man en kinderen, weer anderen doen aan acupunctuur of grijpen naar pillen. Francine Oomen deed iets anders.

Wie is Tang?

„Tang is een deel van mij dat me voortduwt. Ik was in therapie en zei: het lijkt wel alsof er

iemand op mijn schouder zit die me de hele tijd knijpt en in mijn oor schreeuwt: *je moet, je moet, je moet*. Je doet het nooit goed, het kan altijd beter. Ik werd gek van dat geschreeuw. *Tang*, noemde ik die stem. Vanaf dat moment was het doel van mijn therapie: Die Tang kwijt te raken. Ik wilde een Tangloos leven.”

Deze Tang, las ik, dook op in Groningen.

„Ja, ergens rond die tijd. Ik zat op het Kameringh Onnes Lyceum, dat was een traumatische tijd. Het ging slecht met me, ik spijbelde, en ik heb geen wiskundehoofd, dus mijn stiefvader hielp me daarmee. Maar die kreeg woedeaanvallen als ik het niet snapte, en dan zat ik voor straf weer het hele weekend op mijn kamer. Toen ik terugkwam van een vakantie met mijn vader, bleek ik ineens op de mavo geplaatst te zijn, zonder dat iemand

“ IK VOND ER GEEN BAL MEER AAN OM MEZELF TE ZIJN

me iets had gevraagd. Al mijn stoppen sloegen door, maar ik was zo'n meisje dat niet woest werd, ik implodeerde.”

Een *displaced person* was ze in haar Groningse jaren; een buitenbeentje. „Ik dacht altijd dat dat aan mij lag, dat ik abnormaal was, of stom of egoïstisch. Ik wilde heel graag ouders hebben zoals de meeste mensen hebben, en ik wilde heel graag zijn zoals de populaire meisjes zijn: zo makkelijk, lalalalal, nergens last van. Nu pas weet ik: ik was een introvert, gevoelig kind in een wereld die extravaserende propageert.”

„Ik was eenzaam toen. Niet gezien worden, dat doet wat met je. En als je niet gezien wordt, wil je op den duur ook niet meer worden gezien – tenminste, ik. Ik stopte mezelf steeds dieper en dieper weg. Gelukkig hield ik van de natuur, van tekenen, lezen en schrijven.”

Het is in die tijd dat Tang is ontstaan. Het was een soort kracht, een onderstroom, die zei: ik ga voor je zorgen, maar je moet wel doen wat ik zeg: perfect zijn. Succesvol. Onafhankelijk. Ze werd mijn redding.”

Ze ontwikkelde op haar veertiende de eetstoornis *anorexia boulimia*. „Ik had een afkeer van mezelf, ik moest maar zo dun moge- >>

Paspoort

Naam Eclair Francine Oomen
Geboren 27 maart 1960 in Laren
Opleiding Cort van der Linden-mavo Groningen, havo in Eindhoven, Academie voor Industriële Vormgeving Eindhoven
Loopbaan schrijfster van onder meer de *Hoe Overleef ik*-serie, verfilmd en vertaald in het Koreaans, Duits, Tsjechisch en Zweeds. Hoofdredacteur van het in 2008 opgerichte *Hoe Overleef ik Magazine*, schreef 139 kinderboeken, 13 keer bekroond, werd in 2015 officier in de Orde van Oranje Nassau
Privé heeft een vriendin en drie kinderen
Woont in Amsterdam en Middelie, Noord-Holland. Woonde van 1972 tot 1976 in de Groningse wijk Paddepoel